

NIET VERGETEN!

donderdag 14 april

Algemene Ledenvergadering

NIEUWSBRIEF

Jaargang 8, nummer 1, voorjaar 2005

EEN NIEUWE LENTE, EEN NIEUW GELUID...

Van de Voorzitter

Na de laatste stuiptrekkingen van de winter, komt het voorjaar eraan. Ik had nog net voor de sneeuw op een zonnige dag mijn koeien buiten en kon de potstalmest over het land rijden. Ik heb het aangemeld bij Johan Eggenkamp en zo gaan al de procedures weer goed. Aan de ene kant kom je met de nieuwe taken van agrarisch natuurbeheer in aanraking met een stuk regelgeving. Maar als je het een paar jaar gedaan hebt, en het lijstje met de telefoonnummers van de coördinatoren heb hangen, dan went dat ook wel weer. Als boer blijf je wat vreemd aankijken tegen al die ambtenaren en regels, maar je moet naar een vorm van samenwerking waarvoor je ook weer beloond wordt. En dan moet je ook nuchter zijn: het aantal uren dat je in de registratie en regelingen steekt, worden naar verhouding ook best beloond als je kijkt wat je aan vergoedingen ontvangt.

Ik koppel deze boerenlucht ook aan de nieuwe projecten die in deze nieuwsbrief en op de jaarvergadering aan bod komen. Om de terugloop van grutto's tegen te gaan, worden nieuwe acties ondernomen. En daarin spelen agrarische natuurverenigingen een belangrijke rol. Als belangrijkste beheerders van het agrarische landschap staan wij aan de lat om weidevogelbeheer op te pakken. Als we daar dan ook eerlijk voor beloond worden, doet dat een appel op ons ondernemerschap om ook deze kansen te grijpen. Het is hier een win-win situatie: wat goed is voor de weidevogels en voor de natuur in ons gebied, is ook goed voor het verbrede ondernemerschap. Het hangt van ons af als vereniging om met elkaar de krachten te bundelen en de kansen te benutten. Het is jammer als dan sommige boeren als 'vrije vogels' gaan opereren en de zaak van agrarisch natuurbeheer in de Eempolder versplintert. In de feestrede van Pieter Winsemius heeft hij ook twee kernwoorden genoemd: vertrouwen en richting. Met die twee krachten kunnen we heel veel in ons gebied. Het bestuur mag aangesproken worden om richting te kiezen en aan het vertrouwen te bouwen. Het komende seizoen zullen we daar ons best weer voor doen. Ik wens jullie allen een goed weidevogelseizoen toe, veel leesplezier van deze nieuwsbrief en een hartelijk welkom op de Algemene Leden Vergadering waar 'onze marel' - de grutto - centraal zal staan!

Jan Huijgen

HET BELANG VAN MOZAÏEKBEHEER VOOR DE GRUTTO

Dat het slecht gaat met de grutto is geen nieuws. In de afgelopen jaren daalde het aantal paartjes in ons land van ruim 100.000 naar

Foto: Andre Dulven

45.000. Ook in Eemland loopt het aantal gevonden gruttonesten terug. Een mondiaal probleem, omdat ongeveer de helft van de wereldpopulatie grutto's in ons land broedt. Er is geen andere Nederlandse broedvogel waarvoor ons agrarisch landschap zo belangrijk is. De grutto draagt in grote mate bij aan de beleving van het Nederlandse weidelandschap. Zonder deze karakteristieke weidevogel wordt het stiller en kleurlozer in de polder.

Gelukkig groeit het besef dat het anders kan. Veel boeren en vrijwilligers zijn actief met weidevogelbescherming. De grutto kan gered worden door een gezamenlijke inspanning van boeren, beheerders van natuurterreinen, vrijwilligers en overheid. Met aangepast beleid kunnen we de neerwaartse spiraal waarin de grutto zich bevindt, stoppen.

Mozaïekbeheer

Centraal element daarin is het mozaïekbeheer. De grutto heeft voldoende afwisseling van gemaaid en ongemaaid grasland nodig om te broeden en jongen groot te brengen. De crux is dat er voldoende lang gras is als de jongen rondlopen. Met mozaïekbeheer wordt niet alles in één keer gemaaid, maar in fasen, zodat in mei en juni percelen met lang gras overblijven. Zo ontstaat een gevarieerd weidelandschap waarin de uitgekomen gruttojongen veilig kunnen opgroeien.

- In dit nummer
- Van de voorzitter
 - Het belang van Mozaïekbeheer voor de Grutto
 - Subsidie Regeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN)
 - 14 april ledenvergadering
 - Nieuw bestuurslid
 - Winsemius steekt hart onder de riem Ark&Eemlandschap
 - Streekkeukenproject
 - Nieuws

Landschapsfonds Eem en Vallei

www.leev.nl

Zoekt u nog financiering voor een goed idee dat ten goede komt aan een mooi, toegankelijk en duurzaam platteland?

kijk op de website www.leev.nl voor de voorwaarden of bel met 033-4800883

Colofon

Nieuwsbrief van de agrarische natuurvereniging Ark en Eemlandschap

U kunt kopij sturen naar:
Ark&Eemlandschap
Bisschopsweg 5b
3752 LK Bunschoten
e-mail: eemlandhoeve@solcon.nl

Aan dit nummer werkten mee:

Jan Huijgen
Maïke van der Maat
Bart Pijnenburg
Rob Kole
Dolf Logeman
Warmelt Swart
Atty Davidse

Bestuur
Jan Huijgen (voorzitter)
Toon van 't Klooster (penningmeester)
Joop Wantenaar
Bert van den Hengel

Projectleider SAN
Rob Kole
033-2999408
06 13716667

Coördinator Recreatie
Maïke van der Maat
030-2676528
06-23285225

Projectcoördinator
Bart Pijnenburg
033-4800883
06-22137239

Het mozaïekbeheer bestaat uit (combinaties van) de volgende maatregelen:

- plas-dras percelen in het vroege voorjaar
- uitrijden van ruige mest
- strokenbeheer bij stalvoeding
- nest- en kuikenbescherming
- grasland met een rustperiode na voorbeweiding
- maaitrappen in mei
- vluchtstroken in grasland
- langzaam maaien, schudden, wiersen
- grasland met rustperiodes tot 1, 8, 15 of 22 juni

Mozaïekbeheer in Eemland?

Verschillende agrarische natuurverenigingen zijn al bezig met mozaïekbeheer. Tijdens de ALV van 14 april kunnen we het hebben over de mogelijkheden van mozaïekbeheer in Eemland.

(Deze tekst komt voor een groot deel van de website www.nederlandgruttoland.nl. Daar kunt u terecht voor meer informatie.)

SUBSIDIE REGELING AGRARISCH NATUURBEHEER (SAN)

Speciaal voor deelnemers aan de SAN

De uitvoering van het agrarische natuurbeheer in 2004 was succesvol, ondanks de aanloopmoeilijkheden. Deze werden vooral veroorzaakt doordat we voor 2004 alle contracten opnieuw moesten afsluiten. Omdat we de beschikkingen pas heel laat ontvingen, lang na de start van het beheer seizoen, was het voor controleurs en deelnemers niet altijd makkelijk. Er moest nogal eens geïmproviseerd worden om de juiste gegevens boven water te krijgen om controle mogelijk te maken of bijvoorbeeld het uitrijden van ruige mest te kunnen melden. Het belangrijkste probleem was het ontbreken van de kaarten waarop de nummers van de beheerseenheden van de percelen staan. De kaarten waren slecht te lezen. Er wordt aan een oplossing gewerkt; we hebben nu betere kaarten, waarmee het administratieve werk makkelijker wordt.

In november 2004 organiseerden we een inschrijfdag, waarop het mogelijk was nieuwe contracten af te sluiten of bestaande contracten uit te breiden. Er was een redelijke belangstelling voor deze dag. Er waren 16 nieuwe deelnemers die intekenden voor één of meer pakketten. Daarnaast tekende ook een aantal in voor uitbreidingen op de bestaande contracten. In totaal maken nu 122 bedrijven in het werkgebied van Ark & Eemland gebruik van de SAN-regeling.

Probleemgebieden

In september 2004 heeft de provincie Utrecht de zogenaamde probleemgebieden aangewezen. Dit zijn gebieden met natuurlijke handicaps, waarvoor een extra toeslag gegeven kan worden. Helaas is ook gebleken dat Laser in sommige pakketten ten onrechte deze vergoeding had toegekend. Inmiddels heeft LNV deze fout hersteld, met als gevolg dat met ingang van 2005 de vergoeding voor de betreffende pakketten lager zal uitvallen voor deelnemers met beheerseenheden die buiten het probleemgebied liggen. De betrokken deelnemers zullen over deze 'herstelactie' afzonderlijk per brief geïnformeerd worden.

Seizoen 2005

Binnenkort starten de beheersperiodes weer voor de meeste pakketten. Het is verstandig voordien de voorwaarden en verplichtingen nog eens goed door te lezen. Deze staan in het afsprakenkader dat elke deelnemer heeft ontvangen.

Melden van Ruige Mest!

Het uitrijden van ruige mest is zelfs al begonnen. Indien u een contract heeft afgesloten voor deze toeslag bent u verplicht het uitrijden van de ruige mest direct te melden (controleur voor ruige mest is Johan Eggenkamp, telefoon: 06-25211465). Evenals vorig jaar, dient u een kaart waarop de desbetreffende percelen staan beschikbaar te stellen. Noteer daarop ook uw BRS nummer (nummer van Laser), het oppervlak waarover de mest is uitgereden en de datum waarop de mest is uitgestrooid.

Omdat ik van half maart tot half april in het buitenland zal zijn, ben ik in die periode niet bereikbaar voor eventuele vragen. U kunt in die periode uiteraard wel terecht bij de controleurs. Dat zijn:

Rien Broeckman, Zeldert en Hoogland, 06-23181935
Johan Eggenkamp, Bunschoten e.o., (035) 480 26 33
Jan de Graaf, Baarn, Soest, (033) 298 41 54
Toon van de Wolfshaar, Eemland west, (033) 489 24 61
Max Kruijtzter, Eemdijk, (035) 601 04 88

Voor dringende vragen kunt u ook contact opnemen met: Toon van 't Klooster, (033) 4801560. Vanaf half april ben ik weer bereikbaar (033) 2999408.

Veel succes met het natuurbeheer in 2005! Rob Kole

LUSTRUMFEEST 20 OKTOBER 2005

Algemene Ledenvergadering

14 april 2005

Let op: donderdagavond 14 april, 20.00 uur in de Eemlandhoeve; Algemene Ledenvergadering. Zie aankondiging elders in deze nieuwsbrief.

Opening wandelpad

Op 1 juli 2005 zal het klompenpad bij boerderij het Derde Erf worden geopend. Het belooft een mooi wandelpad door boerenland te worden. Zowel Soestenaren als Amersfoorters kunnen straks genieten van een mooi stukje cultuurlandschap. Het pad zal het stuifduinengebied van de Korte Duinen verbinden met het polderlandschap en het jaagpad langs de Eem. Aanleg is mede mogelijk door financiële bijdragen van provincie, gemeenten Amersfoort en Soest, het waterschap en de stichting vernieuwing gelderse vallei. De landeigenaren krijgen een vergoeding van het Landschapsfonds Eem en Vallei en het bedrijf Twynstra Gudde.

Educatieproject Ga je meer naar 't vee?

Dit voorjaar zullen tien schoolklassen uit Amersfoort de boerderij bezoeken. De leskist van de vereniging is volledig herzien en staat geparkeerd bij het Natuur en Milieu Educatiecentrum in Schothorst. Op donderdag 24 februari werden 8 leden getraind in de basis van didactiek; hoe bereidt je een boerderijles voor en wat ga je kinderen vertellen. Binnenkort zullen zij het geleerde in praktijk kunnen brengen. Kent u nog basisscholen in Amersfoort of Hoogland die interesse hebben, dan kunt u dit doorgeven aan Bart (033-4800883)

Werkgroep recreatie

Begin 2004 is er onder de leden van Ark & Eemlandschap een enquête gehouden over de nevenactiviteiten op de

bedrijven. Het bleek toen dat er diverse leden zijn die "iets" met agrotourisme doen of willen gaan doen. Wij willen graag met deze leden wat meer activiteiten ontplooiën, bijvoorbeeld een leuke activiteit of een gezamenlijke folder of...? Om dit te bereiken, willen we dit voorjaar de "werkgroep recreatie" een nieuwe impuls geven. Wie heeft er zin om eens met ons mee te denken? Aanmelden kan bij Maïke van der Maat (tel: 06-23285225 of mvdmaat@hetnet.nl).

Jubileumboek

"Trots op ons Eemlandschap"

Ter ere van ons jubileum in 2004 heeft de vereniging het prachtige boekje "Trots op ons Eemlandschap" gepubliceerd. Er is voor elk lid een exemplaar beschikbaar. De meeste leden hebben al een exemplaar ontvangen. Zo niet, kunt u alsnog een boekje ontvangen tijdens de ledenvergadering van 14 april.

DONDERDAG 14 APRIL LEDENVERGADERING!

Op donderdagavond 14 april, 20.00 uur zijn alle leden uitgenodigd voor de Algemene Ledenvergadering op de Eemlandhoeve. Behalve verenigingszaken (financiële jaarverslagen en bestuurswisselingen), zullen we het over grutto's hebben. Leden hebben de kans om de gloednieuwe film te zien van de campagne Nederland Gruttoland. De grutto wordt bedreigd in haar bestaan. In de film zitten vele aanknopingspunten voor ons om deze vogel meer kansen te bieden. André Duiven zal aanwezig zijn om uw vragen te beantwoorden. Het belooft een interessante avond te worden.

DOLF LOGEMANN KANDIDAAT BESTUURSLID

Beste lezer, mag ik mij even voorstellen? Mijn naam is Dolf Logemann. Ik ben 52 jaar en woon in de Amersfoortse wijk Schothorst. In het dagelijks leven ben ik adviseur op het gebied van ruimtelijk beleid en ecologie bij een groot adviesbureau. Mijn regio is

Noordoost Nederland, dus van Groningen tot en met Gelderland. In mijn vrije tijd zit ik veel op de fiets en wandel ik veel. De Eempolder en Arkemheen zijn bij mij favoriet, ook al omdat ik daar dichtbij woon. De verrekijker gaat altijd mee, want ik ben een enthousiast vogelaar. Mijn vrije avonden besteed ik deels aan een aantal groene organisaties in Amersfoort en aan de gemeentepolitiek. Wat dat laatste betreft bekleed ik een aantal functies binnen de Amersfoortse afdeling van GroenLinks. Hoewel ik al met al een druk leven leid, wil ik het toch op mij nemen om mij als (burger)bestuurslid in te zetten voor de toekomst van de Eempolder en Arkemheen. Die toekomst ligt naar mijn mening niet alléén in de landbouw. Aanvullende diensten zoals agrarisch natuurbeheer, recreatie op en rond de boerderij, waterbeheer en andere vormen van groene diensten en privaat ondernemerschap zullen nodig zijn om de agrarische sector hier in de benen te houden. Dat laatste is nodig als we het mooie open polderlandschap willen behouden. En dat wil ik. Het zou doodzonde zijn als deze fraaie gebieden langzaam ten gronde gaan aan oprukkende bebouwing, extra wegen etc. Wat dat betreft is een sterke agrarische natuurvereniging en een goede samenwerking met de Amersfoortse groene organisaties

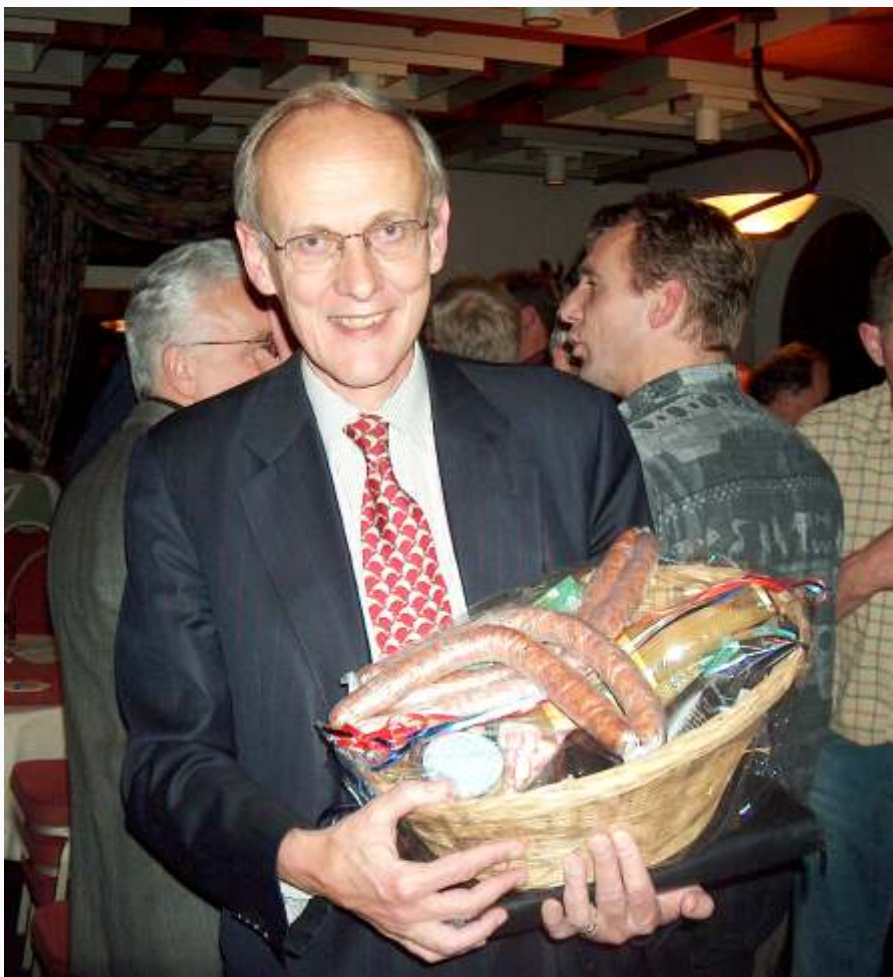
geen luxe. Eén van mijn stokpaardjes is de recente aanduiding van de Eempolder als Nationaal Landschap. Ik zie daarin vooral kansen. Verstedelijking en grote windmolens zijn met zo'n erkenning gemakkelijker tegen te houden, terwijl er ook een geldstroom beschikbaar komt voor landschappelijke projecten. Het is belangrijk dat het landschapsontwikkelingsplan van het gewest hier op een goede manier invulling aan geeft. Daarna is het aan de boeren en de agrarische natuurvereniging om deze kansen te grijpen. Ik wil daar via de Ark- en Eemlandschap graag aan meewerken.

Dolf Logemann, e-mail: dolf.logemann@xs4all.nl

WINSEMIUS STEEKT HART ONDER DE RIEM ARK & EEMLANDSCHAP

"Het platteland is niet zielig!" stelde voormalig milieuminister Piter Winsemius die ons 5 jarig lustrum opluisterde. „Regio's pakken samen op en in tegenstelling tot vroeger zijn er voor 99% geen problemen meer tussen boeren en mensen van 'de natuur'. Plattelandsvernieuwing is echter noodzakelijk, meende hij. Voor alles geldt: je moet constant vernieuwen, blijven veranderen, anders zakt het in. Maar hoe houd je het platteland levend? Daartoe ontvouwde hij een inspirerende theorie, waarbij 2 dingen belangrijk zijn: Welke richting

moeten denken aan rood-groenconstructies: Degenen die zoveel hebben verdiend aan rood, zouden wel eens wat kunnen geven aan groen. En misschien zouden jullie een pact moeten sluiten met andere landschapsverenigingen, een coöperatie vormen en die onderbrengen onder een soort koepel".

Schijnbaar hardop nadenkend suggereerde Winsemius: „Stel dat Almere wil gaan bouwen in het IJmeer, dat een soort heilige status heeft. Dan zou dat in een natuurlandschap gecompenseerd kunnen worden, bijvoorbeeld hier. Wat dat zou moeten zijn? Je moet serieus kijken naar: Wat willen de leden? Wat willen de grondeigenaren? Wat willen alle mensen die in en om het gebied wonen. Als je een draagvlak hebt gecreëerd, vorm je werkgroepen die dat in een actieplan kunnen omzetten en dan ga je winkelen bij gemeentes en bij den Haag"

„Kun je dat zelf? Ja. Deze natuurvereniging kan veel zelf. Je moet het ook vooral zelf doen. Niet roepen 'Help!'. Dan kun je niet meer je eigen trucs doen, en dan is het niet meer je eigen plan.

gaan we uit? En: elkaar vertrouwen.

Richting en vertrouwen moeten in gelijke mate aanwezig zijn. Als je wel weet waar je naar toe wilt, maar je vertrouwt elkaar niet, dan komt er niets van terecht. Als je elkaar wel vertrouwt, maar je weet niet waar je naar toe wilt, tja, dan is het wel gezellig maar het blijft zwalken.

Op realistische wijze deelde hij het publiek mee dat een natuurlijke omgeving er vaak aangaat. Een natuurmonument is vaak onnatuurlijk, een soort vissenkomp in een bebouwd gebied. Hoe lang houden de boeren het vol om hun groene gebied dat 30.000 euro per ha waard is niet te verkopen als het rood 10 keer zoveel op kan brengen? Rood betekent in dit geval altijd iets met huizen of fabrieken, oftewel daar waar stenen gestapeld worden. Daar stijgen de grondprijzen altijd heel snel, te snel en vaak is de slag al door de projectontwikkelaars geleverd en gewonnen en heeft een gemeente niet veel meer in te brengen.

Winsemius had er de nota Nationale Landschappen nog eens op nagelezen. Daar staat onder andere in, misschien moeten de boeren met subsidies worden bevoorrecht, maar het was allemaal niet erg duidelijk. Volgens hem weet de overheid zelf nog niet precies wat ze met die landschappen wil. Daarom was zijn advies aan Ark & Eemland: „Kom met een goed plan, dan zit je altijd aan de eerste speen, zo heb ik in de varkenshouderij geleerd. Maar de stedelijke druk blijft. Zo'n grote, open ruimte is er in Nederland bijna niet meer. Zetten ze er geen windmolens in, dan wel wat anders. Misschien zou je eens

STREEKKEUKENPROJECT

Op dit moment wordt er vanuit de samenwerkende verenigingen in Vallei en Eemland (waar Ark & Eemland deel van uitmaakt) een nieuw project ontwikkeld rond het thema Streekproducten en Streekgerechten. Het is de bedoeling om arrangementen te ontwikkelen voor groepen vanaf 10 personen, waarbij het koken met streekproducten centraal staat. De groepen (bijvoorbeeld bedrijven, families en verenigingen) volgen een kookworkshop onder begeleiding van een deskundige, waarbij ze streekproducten gebruiken (uit Eemland/Gelderse Vallei) en/ of typische streekgerechten gaan bereiden.

Aan deze kookworkshop worden diverse excursies naar agrarische bedrijven gekoppeld. Hier ziet men hoe het voedsel wordt geproduceerd, wat later wordt gebruikt tijdens de workshop. Ook krijgen de cursisten informatie over de eetgeschiedenis en -gewoonten uit de Vallei en Eemland. Er kunnen zelfs meerdaagse arrangementen worden ontwikkeld voor de echte kookliefhebbers, al dan niet uitgebreid met leuke dagactiviteiten. Ook komt er een informatiemap. In deze map worden alle bedrijven

gepresenteerd die meedoen aan het project (zie voorbeeld). Tevens worden de recepten en de informatie over de eetgeschiedenis en -gewoonten in de Gelderse Vallei in de map opgenomen.

Voor dit project zijn wij op zoek naar:

- voedselproducerende en/ of verwerkende bedrijven voor excursies
- bedrijven met een ruime keuken (bijv. groepsaccommodaties) voor de kooksessies

Voorbeeld bedrijfspresentatie in infomap:

Boerderij De Riet
Jan en Cobie de Kruijf
Asschatterweg 233
3831 JP Leusden

Bedrijfsbeschrijving:

Boerderij De Riet is een gemengd bedrijf in het buitengebied van Leusden, pal naast natuurgebied Groot Zandbrink. Op De Riet worden ongeveer 430 vleesvarkens gehouden, 25 melkkoeien en 100 kippen. De varkens worden op biologische wijze gehouden, in een bijzondere emissiearme "serrestal". Op De Riet worden ook diverse akkerbouwgewassen geteeld, zoals aardappelen, tarwe, triticale en maïs. Een gedeelte van deze gewassen wordt benut als voer voor het vee, het overige deel wordt verkocht. Van de biologisch geteelde aardappelen gaat het grootste gedeelte naar natuurvoedingswinkels en kaasboerderijen in de omgeving, de rest wordt verkocht in de eigen boerderijwinkel.

Boerderijwinkel:

In de boerderijwinkel worden de zelfgeteelde biologische aardappels verkocht, evenals eieren van eigen kippen, uien, groenten (beperkt), appels, appelsap, jam, honing en streekbier. Het streekbier wordt op het eigen erf gebrouwen. De winkel is geopend van maandag t/m zaterdag van 9.00 uur tot 18.00 uur.

Kalender van leuke publieksactiviteiten in de Eemvallei 2005

Maart	Zaterdag 26 maart om 8.30 of 10.00 uur starten bij Café 't Hoekje in Hoogland; Paaswandeling door Hoogland-west. Organisatie: Flora en Fauna werkgroep.
April	Zaterdag 16 april (op de Eemlandhoeve) en zondag 17 april (aan de Zevenhuizerstraat 281, tussen Amersfoort en Bunschoten) kunt u zien hoe blij de koeien zijn als ze weer de wei in mogen; 14.00 tot 17.00. Organisatie: Ark & Eemland in samenwerking met het Landschapsfonds Eem en Vallei.
Mei	Tijdens de landelijke fietsdag op 28 mei; Schaapsscheren en excursie bij familie Kuijer in Soest (AP Hilhorst weg 5) en demonstraties schapen drijven met bordercollies bij het sluisje van Eemnes. Organisatie: familie Kuijer en de Grazerie. (onder voorbehoud)
Juni	Zaterdag 4 juni groot schaapsscheerdersfeest op de Eemlandhoeve; Organisatie: Eemlandhoeve
Zaterdag 25 juni; lancering fietsroute, opening theetuin. Week van het platteland; lokatie: Zevenhuizerstraat 281 te Bunschoten (tussen Amersfoort en Bunschoten) Organisatie: familie vd Middelaar, Ark & Eemland, Landschapsfonds Eem en Vallei, etc.
Juli	Vrijdagmiddag 1 juli; Opening van het Klompenpad het Derde Erf te Soest, Birkstraat 125, Organisatie: familie Wantenaar, Ark & Eemland, Landschapsfonds Eem en Vallei.

De hele zomer:

Elke zaterdag tussen half mei en half september zijn de boerenbedrijven aan de "Boerenerven om de Eem" fietsroute geopend. Deze van-erf-naar-erf-route is voor 1 euro te koop bij de drie deelnemers; boerderij het Derde Erf, Birkstraat 125 te Soest, boerderij Netelenburch, Zuidereind 35 te Baarn en boerderij Breevoort, Slaagseweg 4 te Hoogland.